

Original Documents.

NOTARIAL INSTRUMENT, SETTING FORTH A MANDATE OF THE ABBOT OF WALTHAM, ESSEX, AND THE PROCEEDINGS RELA- TIVE TO THE REPAIR OF THE CHURCH THERE. A.D. 1286.

From the Original, in the Public Record Office.

Contributed by Mr. Joseph Burtt, an Assistant Keeper of the Public Records.

THE following deed is among some miscellaneous documents lately transferred to the Public Record Office from that of the Keeper of the Land Revenue Records and Enrolments.

It sets forth that on the 6th September, 1286, a certain instrument was duly executed at Waltham by the Abbot of Waltham Holy Cross, in the presence of witnesses, monishing those who were entitled to use the church there that it had need of repair, and requiring the Dean of Waltham to certify how the parishioners should respond to the monition. On Sunday, the 8th September, the feast of the Nativity of the Virgin, this instrument was read by the Dean to the parishioners assembled in the church, and explained to them in English by one of the clergy. The Dean then exhorted them at once to set about the work of repair. On Sunday, the 22nd of September, this exhortation was repeated ; and on Sunday, the 29th of the same month the Dean executed his formal and official answer to the precept of the Abbot, certifying that he had exhorted the parishioners of Waltham, as required, and that he anticipated no opposition to the request.

This is told in the sententious language of a notarial instrument, in which every detail of the proceedings is most minutely described and set out ; and the description of the Seals of the Abbot and Prior is also most carefully and circumstantially given.

This document fixes the precise date of the great alterations that were made in the fabric of the church at the end of the 13th century, when it was found that, in consequence of the bad foundations and other causes, the vaulting of the aisles had pushed out the aisle walls, and had become very dangerous. The new architect, therefore, took down the vaulting and threw the aisle and triforium into one height ; he next tried to remodel the great arcade by throwing the nave arch and the triforium arch into one ; however, luckily, this was found to be a very dangerous proceeding, so it was given up after the westernmost bays had been thus treated. Then a west front was added, and a very beautiful composition it was, so far as we can judge by what remains. The tracery of the windows is also very peculiar, and has an undulating look. When the present tower was built, in the time of Philip and Mary, the great western window was destroyed, and the tower built upon the cill ; so we have no means of judging as to what it was like. During the late repairs, the top of the old western doors

came to light ; they were of the same date as the rest of the work, and have been reproduced in the new doors. It was impossible to re-use them, as they had warped very considerably. Altogether, it must be confessed, that the inhabitants of Waltham in 1286 managed to secure the services of a very excellent architect, although he did great injury in an antiquarian point of view, by removing every bit of the old ashlar, filling in of the triforium, &c., that he could take away, without actually hurting the stability of the edifice.

The beautiful lady chapel is of a later date than the alterations to the west end,—the mouldings being much smaller, and much more numerous.

In nomine Domini Amen. Per presens publicum instrumentum omnibus appareat evidenter quod anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo sexto secundum cursum ecclesie Anglicane Iudictione quartadecima sexto die Septembris in Abbathia Sancte Crucis de Waltham Ordinis Sancti Augustini Londoniensis diocesis ad Romanam Curiam nullo modo pertinente in viridario prope inferiorem aulam que Camera Abbatis appellatur in presentia mei infrascripti tabellionis et testium infrascriptorum ad hec specialiter vocatorum et rogatorum videlicet fratris Petri de Syeringes canonici prediecte abbathie dominorum Ricardi rectoris ecclesie de Netleswelle et Walteri de Norton ac Magistri Willielmi le Graunt clericorum et Johannis de Borham literati. Venerabilis pater Dominus Reginaldus Dei gratia Abbas prediecte abbathie fecit quasdam literas quarum tenor de verbo ad verbum inferius annotatur suo sigillo proprio cera viridi per fratrem Henricum de Cybetey concanonicum et capellanum suum inibi tunc presentem sigillari. Et idem Abbas statim postmodum cepit et manu propria tradidit fratri Henrico de Templo concanonomico suo Decano de Waltham predicta tunc personaliter ibidem existenti ipsas literas sic sigillatas injungens sibi vive vocis oraculo quod mandatum in ipsis literis contentum in omnibus diligenter et fideliter exequeretur. Quod se facturum promisit Decanus memoratus. Tenor vero earundem literarum talis est. Reginaldus permissione divina Abbas Sancte Crucis de Waltham dilecto sibi in Christo filio et concanonomico fratri Henrico de Templo Decano de Waltham predicta salutem in auctore salutis. Cum de antiqua et approbata et hactenus pacifice observata consuetudine et in contradictorio iudicio optenta in regno Anglie parochiani quarumcumque ecclesiarum parochialium ipsas ecclesias parochiales cum ruinam minantur vel reparacione indigeant aliquali reparare et propriis sumptibus reficere teneantur et ipsas de novo construere si lapsum omnino paterentur, ac dicta consuetudo adeo fuerit notorie observata quod a quoquam inficiari non poterit seu negari et ecclesia parochialis de Waltham predicta ad quam tanquam ad parochiale habitationes et incole ville de Waltham prediecte ac quam plures alii extra villam predictam infra limites parochie ejusdem ecclesie commorantes tanquam parochiani ipsius cuius cura ad nos specialiter pertinet recursum habuerunt ibidem omnia sacramenta ecclesiastica recipiendo de necessitate oportet reparari tibi auctoritate ordinaria qua fungimur in hac parte districte precipiendo mandamus quatenus omnes habitatores et incolas ville de Waltham prediecte et omnes alios qui infra limites ejusdem parochie commorantur qui ad dictam ecclesiam de Waltham tanquam ad suam parochialem ecclesiam in omnibus suis sacramentis ecclesiasticis recipiendis tam ipsi quam eorum antecessores a tempore cujus memoria non existit habuerunt recursum et adhuc habent etiam hiis diebus se pro parochianis ipsius ecclesie gerendo

et qui parochianos ipsius ecclesie se nominant et tales ab omnibus de patria seu vicinio communiter nuncupantur moneas legitime et efficaciter inducas ac precipias eisdem quod dictam ecclesiam parochialem de Waltham predicta quam parochialem hactenus ut premittitur habuerunt et que eorum parochialis existit et que de necessitate ac utilitate refectione et reparacione indiget citra Octabas festi Sancti Michaelis proximo futuri reparare incipient et ipsam reficiant et reparent ut tenentur a reparacione incepta cum inceperint nullatenus desistendo donec dicta ecclesia modo debito reparatur sub pena excommunicationis majoris quam ex nunc in personas eorum proferimus in hiis scriptis si hujusmodi monitionibus inductionibus et preceptis contempserint obedire. Volentes etiam cerciorari legitime si prefati parochiani hujusmodi monitionibus inductionibus et preceptis paruerint ut contra non parentes in hac parte nostrum officium execquamur tibi firmiter injungendo mandamus quatenus nos per tuas litteras patentes harum seriem continentes distincte et aperte citra festum Sancti Luce Ewangeliste proximo futurum certifices de die receptionis presentium et de nominibus eorum quos resistentes et rebelles inveneris in hac parte et qualiter hoc mandatum nostrum fueris executus. Datum apud Waltham die Veneris proxima ante festum Nativitatis beate Marie Virginis gloriose anno gratie millesimo ducentesimo octagesimo sexto. Est autem predictum sigillum ipsius Abbatis quo idem Abbas fecit supradictas literas sigillari oblongum. In cuius sigilli caractere est ymago cuj'dam Abbatis stantis super scabellum induiti casula et aliis sacris sibi convenientibus cum mitra in capite tenentis manum suam dextram cirotecatam cum anulo in digito erectam ad dandum benedictionem et in manu sua sinistra cirotecata baculum pastoralem et est proprium nomen suprannominati Abbatis in illo caractere videlicet a latere dextro predice ymaginis sub brachio ejus dextra sunt hujusmodi littere REGI et a sinistro latere ejusdem ymaginis sub brachio ejus sinistro sunt hujusmodi littere NALD' et prima littera et secunda ejusdem nominis sunt supra tertiam et quartam et quinta et sexta sunt super residuas alias litteras nominis ejusdem. In superiori vero parte circumferencie ejusdem sigilli est forma cujusdam stelle et post illam formam sunt in ipsa circumferentia hec verba S' REGINALDI DEI GRA ABBIS ECCE SCE CRVCIS DE WALTHAN et sunt in predicta circumferencia a parte sinistra ymaginis predicti Abbatis a superiori parte illius ymaginis usque ad predictum scabellum hec predicta verba S' Reginaldi Dei gratia Abbatis et a parte dextra ymaginis supradicti Abbatis a predicto scabello usque ad formam predice stelle sunt hec predicta verba ecclesie Sancte Crucis de Waltham et est superior pars predicti baculi pastoralis in predicta circumferencia inter primam litteram et secundam proprii nominis predicti Abbatis scilicet inter 'r' et 'e' et est sub predicto scabello quedam subtilis area in inferiori parte predice circumferencie. Post hec prefatus Decanus personaliter constitutus anno et indicatione supradictis octavo die Septembbris scilicet die Dominica in festo Nativitatis beate Marie Virginis in parochiali ecclesia de Waltham predicta coram ipsius ecclesie parochianis tunc ibidem in copiosa multitudine congregatis in presentia mei infrascripti tabellionis et testium infrascriptorum ad hec specialiter vocatorum et rogatorum videlicet dominorum Walteri de Norton Radulfi de Tappelawe Magistri Nicolai Magistri scolarum de Waltham predicta Johannis dicti le Fevere Roberti de Glastonia et Willelmi de Offlinton clericorum et aliorum fecit suprascriptum mandatum sibi ut premittitur . . . ditum de verbo ad verbum publice recitari et Anglice exponi per Magistrum Willelmum le Graunt clericum tunc sibi personaliter

assistentem et statim postmodum idem Decanus omnes habitatores et incolas ville de Waltham predice et omnes alios qui infra limites ejusdem parochie tunc commorabantur qui ad dictam ecclesiam de Waltham tanquam ad suam parochialem ecclesiam in omnibus suis sacramentis ecclesiasticis recipiendis tam ipsi quam eorum antecessores a tempore cuius memoria tunc non existebat habuerunt recursum et etiam tunc illis diebus se pro parochianis ipsius ecclesie gerendo et qui parochianos ipsius ecclesie se nominarunt et tales ab omnibus de patria seu vicinio communiter nuncupabantur auctoritate predicti mandati monuit in genere et efficaciter induxit ac precepit eisdem quod dictam ecclesiam parochialem de Waltham predicta citra Octabas festi Sancti Michaelis tunc proximo futuri reparare inciperent et ipsam reficerent et repararent ut tenebantur et quod a reparatione incepta cum incepissent nullatenus desisterent donec dicta ecclesia modo debito repararetur sub pena excommunicationis majoris in suprascripto mandato nominate sive late. Item idem Decanus personaliter constitutus eisdem anno et indictione vicesimo secundo die Septembbris, scilicet, die Dominica in crastino Sancti Mathei apostoli in parochiali ecclesia de Waltham supradicta, coram ipsius ecclesie parochianis tunc ibidem in copiosa multitudine congregatis in presentia mei infrascripti tabellionis et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum videlicet dominorum Ricardi Rectoris ecclesie de Netleswelle et Radulfi de Tappelawe Magistri Willelmi le Graunt Hervei de Borham Walteri de Dunstaple Johannis dicti Le Fevere et Roberti de Glastonia clericorum et aliorum omnes habitatores et incolas ville de Waltham predice et omnes alios qui infra limites ejusdem parochie tunc commorabantur qui ad dictam ecclesiam de Waltham tanquam ad suam parochialem ecclesiam in omnibus suis sacramentis ecclesiasticis recipiendis tam ipsi quam eorum antecessores a tempore cuius memoria tunc non existebat habuerunt recursum et etiam tunc illis diebus se pro parochianis ipsius ecclesie gerendo et qui parochianos ipsius ecclesie se nominarunt et tales ab omnibus de patria seu vicinio communiter nuncupabantur auctoritate predicti mandati monuit et efficaciter induxit ut prius ac precepit eisdem idem quod pridem. Eodem vero anno Indictione quindecima penultimo die Septembbris scilicet die Dominica in festo Sancti Michaelis in predicta abbathia inter celarium et coquinam in presentia mei infrascripti tabellionis et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum videlicet domini Jordani presbyteri ecclesie de Wormele domini Radulfi de Tappelawe et Hervei de Borham clericorum ac Johannis de Borham litterati prefatus Decanus postquam ecclesia parochialis de Waltham supradicta que tempore predice prime monitionis inductionis et precepti reparatione indiguit fuit competenter refecta ac etiam reparata quasdam litteras certificatorias quarum tenor de verbo ad verbum inferius annotatur sigillo Decanatus de Waltham predicta cera viridi sigillavit et statim postmodum idem Decanus personaliter accedens ad prefatum Abbatem qui tunc fuit in sua superiori camera in predicta abbathia in presentia mei infrascripti tabellionis et testium infrascriptorum ad hoc specialiter vocatorum et rogatorum videlicet predictorum domini Jordani Presbyteri ecclesie de Wormele Hervei de Borham clerici et Johannis de Borham litterati ipsas litteras certificatorias sic sigillatas tradidit in manus Abbatis memorati ipsum Abbatem per easdem litteras certificatorias certificans prout in ipsis litteris certificatoriis continetur. Tenor vero earundem litterarum certificatoriarum talis cst. Venerabili in Christo patri Domino Reginaldo Dei

gratia Abbate Sancte Crucis de Waltham suus humilis et devotus concanonius frater Henricus de Templo Decanus de Waltham predicta salutem obedientiam reverentiam et honorem debitam tanto patri. Mandatum vestrum sexto die Septembris anno Domini millesimo ducentesimo octogesimo sexto recepi in hec verba :—Reginaldus permissione divina Abbas Sancte Crucis de Waltham dilecto sibi in Christo filio et concanonicco fratri Henrico de Templo Decano de Waltham predicta salutem in auctore salutis. Cum de antiqua et approbata et hactenus pacifice observata consuetudine et in contraditorio judicio obtenta in regno Anglie parochiani quarumcumque ecclesiarum parochialium ipsas ecclesias parochiales cum ruinam minantur vel reparatione indigeant aliquali reparare et propriis sumptibus reficere teneantur et ipsas de novo construere si lapsum omnino paterentur ac dicta consuetudo adeo fuerit notorie observata quod a quoquam inficiari non poterit seu negari et ecclesia parochialis de Waltham predicta ad quam tanquam ad parochiale habitatores et incole ville de Waltham predice ac quamplures alii extra villam predictam infra limites parochie ejusdem ecclesie commorantes tanquam parochiani ipsius cuius cura ad nos specialiter pertinet recursum habuerunt ibidem omnia sacramenta ecclesiastica recipiendo de necessitate oportet reparari tibi auctoritate ordinaria qua fungimur in hac parte districte precipiendo mandamus quatenus omnes habitatores et nicolas ville de Waltham predice et omnes alios qui infra limites ejusdem parochie commorantur qui ad dictam ecclesiam de Waltham tanquam ad suam parochiale ecclesiam in omnibus suis sacramentis ecclesiasticis recipiendis tam ipsi quam eorum antecessores a tempore cuius memoria non existit habuerunt recursum et adhuc habent etiam hiis diebus se pro parochianis ipsius ecclesie gerendo et qui parochianos ipsius ecclesie se nominant et tales ab omnibus de patria seu vicinio communiter nuncupantur moneas legitime et efficaciter inducas ac precipias eisdem quod dictam ecclesiam parochiale de Waltham predicta quam parochiale hactenus ut premittitur habuerunt et que eorum parochialis existit et que de necessitate ac utilitate refectione et reparacione indiget citra Octabas festi Sancti Michaelis proximo futuri reparare incipient et ipsam reficiant et reparent ut tenentur a reparacione incepta cum inceperint nullatenus desistendo donec dicta ecclesia modo debito reparetur sub pena excommunicationis majoris quam ex nunc in personas eorum proferimus in hiis scriptis si hujusmodi monitionibus inductionibus et preceptis contempserint obedire. Volentes etiam certiorari legitimate si prefati parochiani hujusmodi monitionibus inductionibus et preceptis paruerint ut contra non parentes in hac parte nostrum officium exequamur tibi firmiter injungendo mandamus quatenus nos per tuas litteras patentes harum seriem continentis distincte et aperte citra festum Sancti Luce Ewangeliste proximo futurum certifices de die receptionis presentium et de nominibus eorum quos resistentes et rebelles inveneris in hac parte et qualiter hoc mandatum nostrum fueris executus. Datum apud Waltham die Veneris proxima ante festum Nativitatis beate Marie Virginis gloriose anno gratie millesimo ducentesimo octogesimo sexto. Hujus igitur auctoritate mandati omnes habitatores et incolas ville de Waltham predice et omnes alios qui infra limites ejusdem parochie commorantur qui ad dictam ecclesiam de Waltham tanquam ad suam parochiale ecclesiam in omnibus suis sacramentis ecclesiasticis recipiendis tam ipsi quam eorum antecessores a tempore cuius memoria non existit habuerunt recursum et adhuc habent etiam hiis diebus se pro parochianis ipsius ecclesie gerendo et qui parochi-

anos ipsius ecclesie se nominant et tales ab omnibus de patria seu vicinio communiter nuncupantur monui legitime et efficaciter induxi ac precepi eisdem quod dictam ecclesiam parochialem de Waltham, predicta quam parochialem hactenus ut premittitur habuerunt et que eorum parochialis existit et que de necessitate ac utilitate refectione et reparatione indiguit etra Octabas festi Sancti Michaelis tunc proximo futuri reparare inciperent et ipsam reficerent et repararent ut tenebantur a reparacione incepta cum incepissent nullatenus desistendo donec dicta ecclesia modo debito reparatur sub pena excommunicationis majoris in suprascripto mandato vestro nominate sive late. Verum cum hujusmodi monitionem inductionem et preceptum fecisset publice et sollempniter in ecclesia parochiali supradicta prefati habitatores et incole ville de Waltham predicte et alii qui infra limites ejusdem parochie commorantur de quibus superius plenior fit mentio medio tempore de pecunia sua propria contribuerunt ad reparandum et ad reficiendum eorum ecclesiam parochialem supradictam. Ita quod eadem ecclesia eorum propriis sumptibus est competenter refecta ac etiam reparata. Nullos vero resistentes nec rebelles inveni in hac parte quin ipsa parochialis ecclesia sit ut premittitur refecta ac etiam reparata. In cuius rei testimonium has litteras sigillo Decanatus de Waltham signillatas Venerande paternitati vestre transmitto patentes. Datum apud Waltham predicta die Sancti Michaelis anno Domini supradicto. Est autem predictum sigillum quo prefatus Decanus ipsas litteras certificatorias sic signavit oblongum. In cuius sigilli caractere est quedam crux ad modum crucis lignee habentia vestigia ramorum ab cisorum stans super summitatem eujusdam arce habentis desuper hinc inde quasi flores sub qua arca est insculpta ymago hominis a pectore supra caputio deposito pendente manibus junctis erectis. Et est a latere dextro predicte crucis forma eujusdam lune et a latere sinistro ejusdem crucis est forma eujusdam stelle. In superiori vero parte circumferencie ejusdem sigilli est forma eujusdam stelle et post illam formam sunt in ipsa circumferentia hec verba: Sr DECANI: SCE C^rCIS DE WALT^{MAN}.

Acta sunt hec que supradixi anno Indictionibus diebus et locis suprascriptis presentibus testibus memoratis.

Ego Stephanus filius quondam Roberti de Scelphangi Norwicensis diocesis auctoritate sedis apostolice publicus tabellio premissis que supradixi interfui et ea vidi et audivi et ut supra leguntur scripsi et in publicam formam ad preces et mandatum predictorum Abbatis et Decani redigi meo que signo signavi.

Indorsed. Instrumentum factum tempore Domini Reginaldi Abbatis nostri sexti de reparacione ecclesie parochialis de Waltham.